

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

Kratke vesti iz življenja in sveta

MRT JAPONSKEGA INDUSTRIJALCA

Tokio. — Tukaj je včeraj uročeno srčno hibo Benzo Mitsui, eden najbolj znanih japonskih inženirskih in industrijalcev. V svoji smrti je bil 54 let star.

DOBINA PETHI ZGORELA

Fremont. — V svoji mali hiši deželi je včeraj zgorela trije deželi od tukajšnjega kraja cela dobina petih ljudi: zakonec, njen sicer 33 let stari sin in njegova 30-letna žena, njunih troje otrok, starih od sedmih do desetih let. Hiša, v kateri so zgoreli, je bila koča z ognjenimi sobama in samo z enim vratom. Baje je eksplodirala peč, ki je povzročila požar.

PAPEŽ SVARI MLADENKE

Vatikan. — Papež Pij je priročil 4.000 mladencem, ki so članice Katoliške sekcije, naj bodo zadržane, da ne bodo hodile v različnih napol gole.

MILIJARDE TANKE

Washington. — Uradni vodstva apelirajo na končno, naj slednji dovolijo nadaljnje milijarde dolarjev za nove tankove in letala.

MLADENKA NAPADALCA

Flint, Mich. — Neka 16 letna deklica iz Daytona, O., je bila prepoznana na tukajšnjem policijski stražnici 27 let starega Williama De Lude kot svojnega napadalca, ki jo je v petek kriminalno napadel v nevarni tukajšnjem gozdiču.

Priredba v Cantonu

Canton, Ohio, nam sporoča, da se v nedeljo, 25. maja, ob 2. uri popoldne vršila velika priredba v dvorani, na 10 St. in 11 St., katero prireja petdesetletni, namreč od SNPJ — H. Z. in srbskega podpornega društva. Vprizorilo se bo šalo-igralni "Trovateljica", v enem delu, pevske točke bodo podali ameriški, hrvati in srbi. Igralci so: Pa. Vstopnina je samo 35c. Popoldanski program in plesni veselični odbor obljubljen vsem posetnikom od blizu in daleč prvovrstno postrežbo in občudne zabave.

Otvoritveni piknik

Na združni farmi SNPJ se v nedeljo popoldne vrši otvoritveni piknik, na katerega ni članstva, vabljeni, pač pa rojaki vseh narodov. Ni potrebno, da bi se potrudili opisovati kaj vse bo, saj kdor se je že udeležil kakršnega piknika na teh prostorih, da bo z vsem preskrbljeno, saj se vam le kliče "na svidenje".

Friendly Inn

Rojak A. Slavonija je prevzel gostinstvo na 4018 St. Clair Ave., kjer je znana pod imenom "Friendly Inn".

Novorojenček

Novorojenček je bil rojen v Mr. in Mrs. Herman Stupic, 16313 Parkgrove Ave. Mati je nahajata v Huron Rd. Novorojenček se je dobro počutila. Njegovo ime matere je bilo Anja Jarc. Čestitke!

Velika C. I. O. zmaga Fordovega delavstva

Sto zmago je padla najsilnejša trdnjava ameriškega industrijskega antiunionizma. — Ford mora zopet zaplatiti vse odslovljene delavce ter jim izplačati zaostale mezde. — Konec "neodvisne" unije Fordovega delavstva.

DETROIT, 22. maja. — Tekom včerajšnjega glasovanja delavcev v Fordovih River Rouge in Lincoln tovarnah je izvojevala United Automobile Workers (CIO) unija izključno pravico kolektivnega pogajanja, nakar je naznanila, da bo nemudoma pričela s pogajanjem za nov kontrakt.

Ogromna večina za CIO

Ko se je nocoj pod nadzorstvom Narodnega delavskega odbora končalo štetje glasov, se je izkazalo, da je Fordovo delavstvo glasovalo za ogromno večino za CIO in proti Ameriški delavski federaciji. V River Rouge tovarni je 51.866 delavcev glasovalo za U. A. W.—CIO, 20.364 pa za Ameriško delavsko federacijo. 1.058 delavcev pa je glasovalo proti priključitvi h kateri koli uniji.

Odredbi Narodnega delavskega odbora

Narodni delavski odbor v Washingtonu je naznanil, da je ukazal Fordovi kompaniji, da mora slednja zopet zaposliti 975 delavcev v Kansas City, Mo., katerim mora izplačati tudi vso zaostalo plačo, da mora ponuditi delo 46 nadaljnim delavcem, ki so bili odslovljeni, in končno da mora ukiniti priznanje neodvisne unije Fordovih delavcev.

Padec antidelavske trdnjave

To veliko delavsko zmago Fordovega delavstva je pozdraviti s tem večjim zadoščenjem, ker je bila Fordova družba znana kot velika nasprotnica organiziranega delavstva in ker je dajal Ford razumeti, da stoji on in njegova industrija nad odredbami vlade Zedinjenih držav.

Konec gotove dobe

R. J. Thomas, predsednik CIO avtne unije, je ob tej priložnosti izjavil: "Rezultat tega glasovanja pomeni konec gotove dobe v ameriški industriji. To pomeni poraz nekompromisnega antiunionizma, kakršnega je predstavljal Henry Ford."

Jugoslavija razkosana na 6 delov; vsa Slovenija v oblasti Italije

Kaj si je prilastila Nemčija in kaj Italija, ni še natančno znano, vendar je toliko gotovo, da je dobil Mussolini skoro vso Slovenijo.

LONDON, 22. maja. — Nemčija in Italija sta se tajno sporazumeli, da dobi Italija večji del Jugoslavije, v zameno za to pa se odpove svojim zahtevam po francoski Tuniziji, Korziki in Nici, kot naznanjajo diplomatska poročila, ki so prispela danes v London.

Službena poročila, ki so jih prejela tukajšnja poslaščina, naznanjajo, da je bila Jugoslavija razkosana na šest delov.

Hitlerjev delež

Hitler si je brez vsakih formalnosti prilastil mali del Jugoslavije, ki obstoja večinoma iz ozemlja, ki je bilo pred letom 1918 avstrijsko, in mariborski okraj. To ozemlje je že kot nemški teritorij pod administracijo Nemčije.

Bolgarija se odlikuje v zatiranju

Bolgarija si je z dovoljenjem Nemčije vzela velik kos južne Srbije, južno od črte med Pirotom in Tetovom, ki severno od Skoplja križa mejo Albanije. Iz teh krajev ni mnogo novic, kolikor pa jih je, naznanjajo, da izvaja Bolgarija veliko zatiranje nad ljudstvom. (O tem zatiranju smo že te dni poročali, in sicer po poročilih, ki jih je prejel "New York Times." Uredništvo).

Značilno pa je, da so Nemci obdržali kontrolo nad železnimi cestmi te pokrajine, vstevši kontrolo nad Niš—Solun železniško progo.

Madžarska, ki ni formalno anektirala ozemlja, je uveljavila svojo oblast v severovzhodni Jugoslaviji — med rekama Donavo in Tiso.

Velik plen Italije

Italija je okupirala dalmatinsko obalo ter nešteto važnih strateških otokov v bližini obale. Mussolini pa je vzel vso Slovenijo z njenim glavnim me-

KRASEN FILM SLOVENIJE

Kakor smo že tekom tedna poročali, se bo nocoj predvajal v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., krasen barvni film Slovenije, ki ga je posnel slovenski akademski slikar Božidar Jakac. Film je bil posnet po naročilu slovenske bratske SSPZ organizacije, katere skupna društva bodo nocoj predvajala to filmsko mojstrovino naših slovenskih krajev. — Predstava, ki bo trajala polni dve uri, se bo pričela ob osmih zvečer. Vstopnina 25 centov za odrasle in 10 centov za otroke. Ne prezrite: v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. — Pridite!

Vile rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. William Sporar se je zglasila teta štorklja in pustila zalo hčerko prvorojenko. Mati in dete se dobro počutita v Women's bolnišnici. Materino deklško ime je bilo Gertz. Čestitke!

Seja

Nocoj, ob 7:30 uri se v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., vrši redna mesečna seja društva "Zavedni sosedje" št. 158 SNPJ. Članstvo je prošeno, da se polnoštevilno udeleži. — Tajnik.

V bolnišnici

S Svetkovo ambulanco je bil včeraj popoldne odpeljan v Polyclinic bolnišnico Louis Cvetnik iz 14805 Sylvia Ave. Nabaja se v vardi A, kjer ga prijatelji lahko obiščejo. Želimo mu skorajšnje okrevanje!

Volitve v uniji tiskarjev

V sredo so se vršile volitve v uniji tiskarjev, Cleveland Typographical Union, local 53. Za predsednika je bil izvoljen William J. Barrow, dosednji podpredsednik, ki je nasledil Johna E. Millerja, ki ni več kandidiral. Za tajnika-blagajnika pa je bil za nadaljni termin izvoljen dosednji tajnik-blagajnik Albert J. Biggins, proti kateremu tudi ni bilo nobenega kandidata.

Nessova žena v nezdgi

Mrs. Evaline Ness, žena Eliota Nessa, ravnatelja za javno varnost, se je v sredo znatno opekla po nogah, ki je pripravljala večerjo ter pri tem prevrnila po sebi lonec z vrelo vodo.

Delavstvu v Ravenni so bili odvzeti njegovi identifikacijski znaki

Nekateri so mnenja, da to pomeni, da je delavstvo odslovljeno, dočim podpredsednik kompanije trdi, da imajo samo oblasti v Washingtonu pravico odločevanja v tej zadevi.

RAVENNA, O., 22. maja. — S. E. Hunkin, podpredsednik Hunkin-Conkey Construction kompanije, je danes izjavil, da je 10.000 identifikacijskih znakov, ki so jih dobili delavci v ordonance tovarni v Ravenni, poslej neveljavnih. Dasi ni bilo danega nikakega točnejšega pojasnila, pa je zavladalo mnenje, da to pomeni, da je 7.300 delavcev, ki so tam zaposleni in ki so zastavkali, odslovljenih. Armadne avtoritete v tovarni pa izjavljajo, da temu ni tako.

Jurisdikcija je v Washingtonu

"Tukaj ni nikogar, ki bi mogel uravnati ta spor," je rekel Hunkin. "Samo oblasti v Washingtonu imajo pravico, odločevati v tej zadevi." Vojni departament v Washingtonu pa je istočasno naznanil, da se ne bo uveljavilo nobenih pogajanj za 25-centno zvišanje mezd na uro de-

Nenapovedana vojna med Anglijo in Francijo

Angleška mornarica je zasegla velik francoski tanker, ki je bil na potu iz Texasa v Casablanco.

LONDON, petek, 23. maja. — Nad Anglijo ni bilo snoči že drugo zaporedno noč nobenih nemških bombnikov, nad Londonom pa jih ni bilo že 12 noči. Odnehanje nemških zračnih aktivnosti pripisujejo Angleži vremenskim neprilikam.

LONDON, 22. maja. — V zadnjih treh mesecih se je zvišala produkcija tankov in topov v Angliji za 50 odstotkov. Tozadevno obvestilo je prišlo istočasno z vestjo, da obstoja zdaj med Anglijo in Francijo nenapovedana vojno stanje.

Anthony Eden, minister zunanjih zadev, je danes resno posvaril vlado v Vichyju, češ, če Francija ne preneha s svojim vojaškim sodelovanjem z Nemčijo, bodo pričeli angleški bombniki napadati Nemce na ozemlju nezasedene Francije.

Istočasno z Edenovim svarilom se je naznanilo, da je angleška mornarica zasegla ogromen in s oljem natovorjen francoski tanker Sheherazade, ki je bil na potu iz Houstona, Tex., v Casablanco, v francoski Maroko. Ta tanker ima 13.467 ton prostornine.

Pobiranje asesmenta

Članstvo društev, katerih tajniki pobirajo asesment v Slovenskem narodnem domu, se opozarja, da se bo pobiralo asesment jutri, v soboto, 24. maja, in sicer v spodnji dvorani S. N. Doma. Poravnajte asesment, da si prihranite nepotrebne sitnosti v slučaju bolezni.

Zopet zdrava

V torek se je vrnila v šolo zopet zdrava in vesela Miss Sophia Kapelj, 709 East 155th St., katere je bila operirana na vnetem slepiču. Njeni starši, kakor tudi sama, se zahvaljujejo številnim prijateljem za obiske, cvetlice in darove, katerih je bila deležna za časa bolezni v St. Alexis bolnišnici in pozneje na domu.

SRDITI BOJI ZA KRETO; VELIKE OBOJESTRANSKE IZGUBE

Nemško vojaštvo se je polastilo dveh strateških točk. — Angleška mornarica igra pri obrambi važno vlogo.

NEMCI PRAVIJO, DA SO POGREZNILI ŠTIRI ANGLEŠKE KRIZARKE

KAIRO, 22. maja. — Angleško vojaško poveljstvo naznanja, da so si nemški padalci in ostali vojniki, ki so jih prinesla letala, začasno zagotovili tla v Malemiju, v bližini Caneje, glavnega mesta Krete.

Poveljstvo angleške zračne sile je odredilo pilotom svojih bombnikov bombardiranje maloštevilnih letališč v Grčiji, odkoder odvažajo nemška letala svoje vojaštvo proti Kreti.

Londonsko poročilo

LONDON, 22. maja. — V Grčiji je pripravljenih 40.000 nemških vojakov, da se jih spravi na Kreto, kjer se bodo pridružili 15.000 ali več Nemcem, ki so že tam.

Boji na nož

Angleške, novozelandske in grške čete se bore z Nemci v bojih na nož na obmorskih sipinah in drugod na Kreti. Poleg onih Nemcev, ki jih dovažajo na Kreto letala in jadrnalna letala, pa skušajo Nemci spraviti na otok tudi vojaštvo z malimi in naglimi ladjicami. Nemci se namreč dobro zavedajo, da angleška mornarica ne more biti povsod in da bi bilo tem ladjicam primeroma lahko prevoziti ponoči razdaljo 70 mil do Krete, kjer si se izkrcalo vojaštvo na raznih malo obljudenih točkah.

Poroča se, da angleške in grške čete skrbno čuvajo vsa morebitna izkrcavališča na Kreti in da upajo, da jim bo mogoče preprečiti vsako eventualno izkrcanje Nemcev.

Velika premoč nemškega letalstva

Najbolj skrbi Angleže in Grke strašna sila nemškega letalstva, ki skuša razbiti maloštevilna zavezniška letala na letališčih na Kreti. Število angleških letal proti nemškim je že zdaj v razmerju 1 proti 20. — Nemci se poslužujejo na Kreti sledečih taktik: Najprvo njihovi bombniki razbijajo z bombami in s strojnimi koncentracijami zavezniškega vojaštva na tleh, nakar prilete transportna in jadrnalna letala, ki izkrcavajo vojaštvo.

Akcija vojne mornarice

LONDON, 23. maja. — Topovi angleških vojnih ladij so zgodaj davi razbili mnogo manjših ladij z nemškim vojaštvom, ki se je hotelo izkrcati na Kreti, dočim je tisoče nadaljnih padalcev med točo krogel in šrapnelov padlo izpod neba na otok Kreta.

Dvoje točk v oblasti Nemcev

Nemci so se polastili dveh važnih točk na otoku, kamor so prišli po zraku, toda vse njihovo prizadevanje, da bi se izkrcali tudi z ladij s svojimi vojnimi potrebščinami, je bilo zaman, ker angleška mornarica sproti razbija njihove ladje. Angleška mornarica strelja tudi na ogromna nemška transportna letala, ki prinašajo neprestano nove padalce.

Fantastični prizori pod nebom

Nemška zračna pehota se je polastila mesta Candije, dočim je bližnje letališče še vedno v oblasti Angležev. Nebo nad otokom je vse razsvetljeno od ža-

rometov, granat in šrapnelov, toda Nemci kar venomer prihajajo in prihajajo z letali in jadrnalnimi letali, katerih se je že nešteto razbilo pri pristanju. Videti je, da se hočejo Nemci polastiti otoka, ne glede na svoje izgube. BERLIN, 22. maja. — Nemško vrhovno poveljstvo naznanja, da so nacistički bombniki pogreznili danes štiri angleške krizarke in več rušilcev ter silno poškodovali tri angleške oklopnice.

V Clevelandu in okolici je snoči divjal vihar

V Clevelandu je tresčilo v pet hiš. — Nad 2.000 domov je bilo eno uro brez razsvetljave.

Včeraj zvečer je divjal preko severnega dela države Ohio vihar, čigar brzina je znašala 70 mil na uro. Vihar so spremljali bliiski in nalivi.

Včeraj popoldne ob štirih je udarila strela v elektrarno v Oberlinu, kjer je poškodovala dvoje generatorjev, tako da je bila v kraju precej dolgo "zatemnitev".

V Clevelandu je tresčilo v pet hiš, neka hiša pa je bila poškodovana po težkem drevesu, ki ga je vihar podrli. Po vsem Cuyahoga okraju so padale odlomljene veje dreves preko električnih žic, česar posledica je bila, da je bilo približno 2.000 domov v Cuyahoga okraju več kot eno uro brez luči.

Vihar z nalivi je prinesel olajšanje vročine, ki je trajala tri dni in ki je dosegla v sredo popoldne 90 stopinj.

Anica Eršetova pojde v San Francisco

Od 2. do 7. junija se bo vršila v San Franciscu narodna konvencija American Institute of Banking, na kateri bo nastopila s svojim govorom tudi znana clevelandska Slovenka, gđ. Anica Eršte, uradnica Federalne rezervne banke v Clevelandu. Miss Anica Eršte, ki je sestra znane "Cankarjeve" igralke gđ. Berte Eršetove, bo razpravljala o vprašanjih in rešitvi problema publicitete v bančnih zadevah. — Da je Miss Eršetova strokovnjakinja v svojem poklicu, je razvidno baš iz dejstva, da je bila ona izbrana za to razpravo, kajti poleg nje bo govorila samo še ena bančna uradnica iz Clevelandu, in sicer Miss Florence Estep, ki je zaposlena pri Central National banki.

Poroka

Jutri, ob 9. uri zjutraj, se bo sta v cerkvi sv. Vida poročila Miss Lillian Klun, hčerka Mrs. Josephine Klun, iz 1032 Wheelock Rd. in Mr. Stanley Andolek, sin Mrs. Mary Andolek, 1064 Addison Rd. — Naše čestitke!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 6311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Preplaćen na mesec u Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Plaćeno u Clevelandu, v Kanadi in Mexicu, za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$1.60
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:		
za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev	\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

UREDNIKOVA POŠTA

Film Slovenije v Clevelandu

Pred več leti je glavni odbor Slovenske Svobodomske Podporne Zveze sprožil idejo in dal nalogo našemu slovenskemu umetniku Božidarju Jakcu, kateri živi v Jugoslaviji, da slika naše lepe slovenske kraje in mesta kakor tudi druge zanimive kraje v Jugoslaviji.

Ideja je bila, da bi se take slike poslele vsaj po enkrat na leto in potem ko bi bile popolnoma izdelane, bi se dale te slike na razpolago društvom SS-PZ po raznih naselbinah v Ameriki, tako da naši ljudje še enkrat vidijo našo lepo domovino, v umetnih slikah, ako jim financna ne pripuščata, da bi jo šli dejansko pogledati.

Ko so se te slike posnemale po Jugoslaviji, si ni skoro nobeden od nas mislil, da bodo te slike zadnje, katere so bile vzete v naši stari domovini, kakor je obstajala po zadnji svetovni vojni. Zato bodo te slike ostale v spominu slehernega, kateri jih bo videl. Upamo, pa da pride čas, ko se bo zopet dvignila naša Jugoslavija in se bo slikanje naših rojstni krajev zopet lahko nadaljevalo.

Ko je Božidar Jakac izdelal te slike, jim je dal ime Slovenija. Ta film se bo kazal pod pokroviteljstvom Skupnih društev Slovenske Svobodomske Podporne Zveze v petek dne 23. maja v avditoriju S. N. Doma ob 8. uri zvečer. Vstopnina 25 centov za odrasle in 10 centov za otroke. Predstava bo trajala dve uri in petnajst minut, po kazanju slik pa se bo vršila prosta zabava v spodnji dvorani. Cenjeno občinstvo iz Clevelanda in okolice se uljudno vabi na obilno udeležbo.

John J. Kikol

Bela Ljubljana

Euclid, O. — Mislim, da ga ni Sloveka v tej okolici, da ne bi vedel kaj vse se godi in kaj se vse bo vršilo na 31. maja, to je v soboto večer. Priredili namreč bomo velik banket v počast Ivanu Zormanu, v nedeljo, 1. junija se pa vršijo krasne parade in veselice.

Res je že precej časa, odkar je prišla ta ideja na dan ali čas nam je prehitro pošel. Ko se je začelo o tem govoriti, smo mislili, da so to le sanje, kajti to je ogromna stvar, sedaj se je pa uresničila in naše delo bo za enkrat končano.

Zdi se mi, kakor da bi bili pred več meseci posadili dreve in bi nam kar hitro odraslo, ampak drevo je še vedno majhno, ali čas nam je prehitro minul. Vsem je znano kako ogromno je delo pri taki stvari, zato se potrebuje dosti delavcev. Saj če delamo in se trudimo, vsak po svoje, saj gre in navsezadnje to ni stvar privatnikov.

Zatorej je odbor sklenil, da se v soboto, 24. maja vrši zadnja in zelo važna seja in sicer točno ob 7:30 uri.

Torej, dajte to malo upoštevati, saj to ni vsaki dan, enkrat bomo pa še malo potrpeči.

Vabljeni ste vsi zastopniki,

hajal ta general v Beogradu, je imel dolge sestanke in razgovore z generalom Kosičem, in vsak pot so tem sestankom sledile nove premestitve jugoslovanskih poveljnikov.

vsil, kateri ste prevzeli za delo in sploh je vsak dobrodošel. Prosimo le, da pridete. Če se pa kateri ne bo mogel udeležiti te seje, naj pride na Decoration Day na Društveni vrt, kjer bo dobil delo. Vem, da bomo po večini doma isti dan in bo za nas ravno prav, da se malo okinča vrt, pripravi mize in drugo.

Torej, ne pozabite omenjenega dneva.

Se eno važno stvar smo vsi pozabili, namreč, da bi razposlali na vsa društva, ki zborujejo v našem Domu, pisma kot vabilo, da bi se društva s zastavami udeležila parade na 1. junija.

Torej, vzemite to v naznanje, apeliram na vse člane, posebno pa na odbore, da to preskrbe.

Vsi radi poslušamo slovenski program na radio. V nedeljo prav gotovo poslušajte, ker bo pel kvartet zbora "Slovan" Pel bo par krasnih pesmi.

Torej, na svidenje v soboto večer, 24. maja na Recher Ave. Frank Rupert,

tajnik

Dan prijateljev narave

V nedeljo je dan vseh onih, ki radi pohite v naročje narave.

SLOVENSKI DAN V EUCLIDU

Euclid, O. — Naše pesmi dan v nedeljo, prvega junija v počast in priznanje našem pesniku in glasbeniku g. Ivanu Zormanu.

Mogočna pesem naj doni, doni iz srč naj vseh, naj se od ust do ust razlega, po nove domovine tleh.

V teh žalostnih dneh so razkosali našo rojstno domovino Slovenijo, po kateri ne doni nič več naša lepa pesem.

V duhu lahko vidimo naše brate v domovini, kakšno gorje jih je začelo in ranilo v srce v najlepši dobi majnika, ko je donela lepa šmarnična pesem po cerkvah in po poljih naše lepe domovine.

Danes pa v potokih solza prosijo in ihtje proti nebu rešitve in usmiljenja, njih tirani se pa krohotajo brez usmiljenja in brez srca nad temi nedolžnimi žrtvami.

Manifest tega dneva je namenjen, da damo največje priznanje našem pesniku, da ga razveselimo, da mu damo nov pogum in veselje, da bo še v bodočnosti pisal in opeval lepe pesmi, katere prihajajo iz njegovega srca, in to do naroda, iz katerega je izšel.

Na ta dan naj pokaže slovenski narod solidarnost, da smo edini, da cenimo delo našega velikega moža.

Mi euclidski Slovenci, vas to nedeljo vabimo, da pokažete vaše narodno edinstvo in to pa tako:

Naš euclidski župan g. Kenneth Sims v spremstvu župana naše nove Ljubljane, žena in deklet v narodnih nošah bo prišel v vašo sredino na dom našega pesnika 1:30 popoldne, da ga slovesno odpeljejo pred Slovenski narodni dom, od tam pa vi se pridružite in ga skupaj sprejmite v Euclid na East 2000

Apeliram na vse prijatelje slovenske pesmi, da se udeležite koncertov mladinskih pevskih zborov, da bodo dobili naši otroci mnogo več veselja do petja.

Torej, vsem skupaj prav lepa hvala za darove.

Pevke se zahvaljujejo!

Da, pevke se iskreno zahvaljujejo vsakemu posamezniku, ki je na katerikoli način pripomogel do uspeha pri nedeljski prireditvi. Cutimo se dolžne, da imenujemo sledeče, ki so sodelovali pri programu in so se izkazali iskreni prijatelji zbora z svojo naklonjenostjo: Sonny in Viola Erste, Sally Ann Hrvatin, Lillian in Tiny Ulle, Vinko Globocnik, Louis in Ernie Zupanc in Eddie in Stanley Zabukovec.

Vsem prisrčna hvala!

Pohvale so na vsak način deležni tudi prijatelji, ljubitelji slovenske pesmi, ki so prevzeli dela in jih točno izvršili, to so Mr. Frank Mezgec in Max Traven, natakarja; Mrs. Mezgec in Mrs. Traven kuharice in Mrs. Rolih, ki jima je priskočila na pomoč; Mrs. Zabukovec, Mrs. Kodek, Mr. Frank Skerl, Mr. Frank Planinsek, ml., Mr. Anton Traven, Mrs. Frances Počakaj, Mrs. Silbitzer in Mr. Joe Arko.

Dalje beležimo iskreno zahvalo sedemdeset zboru "Planina" iz Maple Heights, ki so se sto-percentno odzvali našem vabilu.

Po končanem programu so se vsedli okrog mize in prepevali, da jih je bilo veselje slušati. — Pevci in pevke zbora "Planina" nam ostanejo živo v spominu in zagotavljamo jim tudi naše sto-percentno kooperacijo v vseh okoliščinah. — Hvala!

Tudi drugim gostom iz Euclida, Ohio in St. Clairja smo hvaležni kakor tudi domači, Jutrovskega naselbini za odziv, hvale sloh vsem posetnikom.

(Dalje na 3. str.)

Kaj je premirje?

Premirje je sporazum, s katerim se dve nasprotni vojski dogovorita o pogojih ustavitve sovražnosti. Navadno napoveduje premirje tudi popoln mir, toda premirje samo še ni mirovna pogodba, a tudi ne navadna ustavitve sovražnosti. Medtem ko je namreč navadna ustavitve sovražnosti časovno in krajevno omejena, se premirje skoro vedno nanaša na vse boljše ter je kot uvod v mir navadno daljšega trajanja. Premirje pa ni še mir, kajti ima sicer za posledico ustavitve sovražnosti, a ne ukine vojnega stanja med vojskujocima se državama. Zato se sovražnosti navzle premirju lahko še vedno začne, bodisi zaradi zapada roka o premirju, bodisi zaradi neizpolnjevanja premirskih pogojev.

Na postopek o premirju se nanašajo določbe čl. 36—41 četrte haške konvencije iz leta 1907., ki vsebuje določbe o vojskovanju na kopnem. Čl. 36 te konvencije določa na primer, da sme navzle premirju vsaka vojna stranka kadarkoli spet začeti s sovražnostmi, ako ni posebej določeno trajanje premirja. V ta namen zastopuje navadno obvestilo nasprotni vojni stranki. Dolžnost obeh strank je, da sklenitev premirja pravočasno in uradno javita borečim se četam. Sovražnosti prenehajo ali takoj po tej objavi, ali pa v dogovorjenem določenem roku. Sleherna kršitev pogojev premirja po eni izmed strank daje seveda prikražani stranki pravico, da sporazum o premirju odpove in takoj spet začne s sovražnostmi. Le v primeru, da so te kršitve posledica zasebnih dejanj neodgovornih oseb, prizadeva stranka ne sme premirja kar odpovedati, temveč mora zahtevati kaznovanje krivcev ter odškodnino za morebitno kaznen.

ŠKRAT

Heinrich George je nekdo v velikem provincialnem gledališču igral same karakterne vloge in "težke junake."

Nekoč ga je povabil na kosilo bogat, toda precej skop trgovec, ki mu je postregel s precej revnim vinom. George se je namrnil, odložil kozarec in dejal: "Prelahko, dosti prelahko za teškega junaka!"

Mož s strogim uradnim obrazom se je pojavil pred neko hišo malega nizozemskega mestca. Še enkrat je pogledal listino, ki jo je imel v roki, in na hišni številko, če je prava. Nato je stopil na vrt, ki je bil pred hišo. Tam se je igral otrok. "Ali stopi k dečku in ga vpraša: "Ali li je tvoja mama doma?"

"Da, gospod," je odgovoril otrok.

Mož je začel pri vratih zvoniti. Ničče ni odgovoril. Trkal na Nobenega odgovora. Končno je šel jezen nazaj na vrt in je mahnil otroka: "Ti si me nalagal, tvoje mame vendar ni doma!"

"Je, je doma — samo jaz ne stanujem v tej hiši. Tukaj se samo igram na vrtu."

Sporazum o premirju naravno sklepajo vrhovni poveljniki vojsk. Rok, ki preteče med zahtevom po premirju ter pristankom nanj, je različen, ker je odvisen bodisi od posebnega vojnega položaja, bodisi od posebnih interesov obeh vojnih strank. Pogajanja za premirje v svetovni vojni so se glasila stro-Ogrske vlekle od 29. avgusta do 3. novembra 1918. Premirje je bilo podpisano v Villa Giusti. Glede Nemčije pa so pogajanja tekla od 5. oktobra do 11. novembra 1918, ko je bil dogovor o premirju podpisan v Compiègne, kjer je bilo v soboto podpisano premirje med Nemčijo in Francozi.

Mr. Mandel o nevarnosti doma

Kot je Mr. Lodi J. Mandel slovenski lekarnar, iz 15702 Waterloo Rd., izjavil pred odborom za prvo pomoč, so bili lani leto padci in opekline na domov skoraj v tolikšnem številu kot je bilo avtomobilskih nesreč. Ta teden se obhaja takozvani 20. National First Aid Week. Statistika narodnega varnostnega koncila kaže, da so otroci do 15. leta največkrat žrtve nesreč na domu in da se 41 odstotkov nesreč zgodi od maja do avgusta meseca.

Mr. Mandel priporoča, da se za vsak slučaj nesreče imajo na domu potrebščine za prvo pomoč. Vsaka družina mora imeti sledeče: Iodol, mereuracrome, aromatični spiritus of ammonia, mazilo, obveze, boric acid in druga enaka zdravila za nujnostno potrebo.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

V NEDELJO JE SEZONSKA OTVORITEV IZLETNIŠKIH PROSTOROV SNPJ
FRIDITE V PRIJAZNO NARAVO.

Prvi bus odpelje izpred Narodnega doma ob 12:30 in se nato ustavi pred Del. domom na Waterloo Rd. in Slovenskim domom na Holmes Ave.
ZA PLES IGRA JANKOVICHEV ORKESTER.
VAS VABI ODBOR.

Kam je prišla Rusija po dveh letih "apizarstva"

Zakaj je Stalin brcnil Molotova na stran in sam prevzel posle ministrskega predsednika? Mar ni šlo le za čast: da v polnem pomenu besede svoja rame-čevlje z Leninovim plaščem? Znano je, da ko je bil leta 1930 odstranjen tedanji sovjetski premijer Rykov, ki je nasledil Lenina kot titularni načelnik sovjetske republike, je Stalina močno sklominalo, da bi samega sebe postavil na izpraznjeno mesto, ampak takrat si tega ni mogel privoščiti, in on se je podjal. Slišale so se opombe, da bi temu kot ne-Rusu ne bi pristojala ta pozicija, in on se je podjal na nacionalistični sentiment, ki tudi pod komunistom nikoli popolnoma zamrl.

Sedaj se je odločil za ta korak, ker je očitno prepričan, da se je od takrat dovolj izkazal kot propagator ruskega nacionalizma, kajti—mar ni mej Sovjetske unije tako razširil, da za praktične svrhe obsega vse omeje, nad katerim so nekoč padli ruski carji? Estonija, Latvija, Litva, Besarabija, polovica Poljske in del Finske—vse, nad katerimi se je dvigal njegov carski orel, so zopet pod oblastjo Moskve.

Kdo bi torej mogel uporekati, ako oblasti, katero je nekoč podedal Lenin, doda tudi njegove nekdanje časti?

Louis Fischer, ki je bil najstarejši let v Rusiji kot ameriški korespondent, v katerem je ustvaril prijateljstva z najvišjimi sovjetskimi krogi, ki mu bili izredno naklonjeni, je bil do časa zloglasne Stalina "čistke" bolj naklonjen kot kateri drug ameriški časnikar, je prepričan, da imela Stalina žela po časti njegovo opraviti z njegovim dviganjem na premiersko mesto. Ampak poglaviti vzrok po njegovem mnenju to ni bil.

Mnogo važnejši, oziroma v prvi odločilni vlogi po Fischerjevem prepričanju je ta, ker Stalin spoznal, da po zaslugi njegove apizarstke politike, katero je prevzel od Chamberlaina Daladierja, hoteč se maščevati nad zapadnimi demokrati, se za Rusijo jadrno bližajočična ura. In v tej uri hoče ni popoln gospodar ter imeti v rokah ne samo vso oblast, temveč tudi prestiž, ki gre s titulom načelnikom državnega aparata.

Ako se Moskve polašča paničenje, to ni brez vzroka, pravi Fischer, kajti od dne do dne po-

nosi datum 23. avgusta 1939. Posledica apizmenta so vedno najprej mir, potem pa vojna ali sramota podaja brez vojne. In sedaj je prišel čas, ko je Hitler pripravljen, da grenko jabolko apizmenta potisne v Stalinova usta. Pravzaprav je s tem že začel, kar dokazujejo dogodki zadnjih par tednov:

1. Sklep sovjetsko-japonsko pogodbe, katero je Hitler diktiral v nadi, da Japonska dobi dovolj poguma, da razširi vojno proti jugu, proti holandskim vzhodno-indijskim otokom in Singapuru.

2. Ukinjene diplomatskih privilegijev v Moskvi se nahajajočih poslaničkov Belgije, Norveške in Jugoslavije. (Zakaj ni Moskva tega storila z norveškim poslanikom v maju 1940, z belgijskim pa v juniju 1940?)

3. Naglo priznanje rebelnega anti-britskega režima v Iraku od strani Moskve.

Moskva se nahaja v nemškem precepu. Nacijske oborožene sile so obkrožile sovjetsko ozemlje in vodovje od Arktičnega oceana in Finske pa do ustja Donave, oziroma črnega morja, in sedaj posedajo naciji tudi otoke, ki kontrolirajo vitalno dardanelsko morsko ožino. Rešitev iz tega precepa bi bila mogoča le, ako bi se moglo nemško armado obrniti proč od Rusije. Stalin je v paniki za trenotek poskusil s tem, ko je Jugoslovanim dajal pobudo za boj in pokaral Madžarsko radi napada na Jugoslavijo. Ampak poizkus se je ponesrečil, oziroma pomagal je celo ustvariti obstoječe

kritično stanje v nemško-ruskih odnošajih.

Ako bi Hitler udaril v Afriko skozi Španijo, ali ako bi se koncentriral na Malo Azijo, bi si Stalin močno oddahnil, in če bi Hitler za tako podvzetje rabil pot skozi Turčijo, bi mu Stalin rade volje dal svoj blagoslov—ako bi ga Hitler sploh vprašal.

Ampak po mojem prepričanju—zaključuje Fischer tozadevni članek—bo Nemčija razpolagala z zadostnimi rezervami za ustrahovanje Stalina, ne glede, kakšno vojaško kampačijo bi podvzela, razen ako bi poskusila z invazijo Velike Britanije. Ali je Molotov morda opozoril na nesrečne posledice sovjetsko-nacijskega "prijateljstva"? Ali se je izrazil hladno glede nadaljnih žrtev, katere utegne to "prijateljstvo" zahtevati v bližnji bodočnosti? Morda so se Mo-

lotova začeli lotevati dvomi.

Kar Stalina tiče, nima nobenih dvomov. Potem ko je oslabil režim in armado s čistkami, ki so šle mnogo dalj kot pa se večina ljudi zaveda, in je s tem ustvaril mnogo tihih sovražnikov, odvdi njegova osebna pozicija od miru, dasiravno za ceno podaje pred Hitlerjem. Ako hoče še nadalje ostati diktator, mora ostati zvest politiki apizmenta. Neka železna logika je odločila, da je Stalin dosegel višek osebne moči baš v trenutku, ko je sovjetski režim pozvan,

da plača najvišjo ceno v znamenju apizmenta.

"Napredek"

Urednikova pošta

(Dalje s 2. strani)

Hvala tudi Mrs. Rose E. Erste, ki je darovala \$1:00 v zborovo blagajno.

Torej v spominsko knjigo beležimo: dne 18. maja 1941 — prireditvev, vsestransko uspešna: program zadovoljiv: večerna zabava, prijazno vesela: sto-kratna hvala vsem, ki ste pripomogli.

Vas udano hvaležno pozdravljamo

Pevke zbora "Cvet"
Ančka Traven

staja bolj jasno, da se celotna strategija vojne spreminja. New-yorski Times z dne 10. aprila je poročal, da je organ Rdeče armade, "Rdeča Zvezda," priobčil članek, v katerem je rečeno: "O invaziji Anglije sedaj ne more biti več govora. Centralno vojno breme je prenešeno iz zapada na vzhod."

Sovjetsko-nacijski pakt, ki je bil sklenjen v avgustu 1939 in "prijateljstvo," ki je sledilo temu paktu, je bilo mogoče, ker je Hitler vojno koncentriral na zapadu, in medtem ko je bil Hitler zaposlen na zapadu, je imel Stalin priliko ropati na vzhodu. Ampak če so naciji načrt za invazijo Anglije opustili ali pa ga za nedogleden čas odložili, tedaj je tudi izginila baza za razmerje "dobrega sosedstva" med Rusijo in Nemčijo. Ako torej Moskvo tarejo skrbi, to ni brez vzroka. Fischer pravi:

"Nemčija ima armado, ki šteje štiri milijone mož. Ta armada je temeljito pripravljena za akcijo, ampak malo je krajev, kjer bi se mogla razgibati. Čemu bi se torej ne poslužila Rusije? Nemška armada je močnejša od sovjetske. To so okolščine, ki bodo od sedaj naprej dajale smer Stalinovi politiki. Kar se mene tiče, se mi sovjetska zunanja politika ni nikdar zdela "zagonetna" ali meglena. In danes je položaj gotovo docela jasen. Sedaj ni več vprašanje, kaj bo napravil Stalin. Vprašanje je: Kaj bo Hitler napravil s Stalinom. Mar udari? Ali pa bo od njega tirjal več ekonomske pomoči in vojaškega sodelovanja?

Potem Fischer nadaljuje:

"To so sadovi sovjetskega apizmenta. Ko sta Chamberlain in Daladier zadostila fašizmu, je Moskva rjovela in pridigala, da apizment vodi v vojno in propast. Moskva je bila v pravem. Francija je za apizment plačala s sesulom, dočim je britski apizment prinesel bombe na London, Liverpool in Plymouth. Potem pa je Moskva stopila na pot apizmenta. Njen Monakovo

Hiše naprodaj

Hiša za eno družino, 6 sob, na E. 222 St., v Euclidu. 4 sobe zgoraj, 2 spodaj. Klet za sadje in vino; 2 garaži. Velik lot. Samo \$3000. **Bungalow blizu E. 185 St.** Vse nanovo papirano in barvano. Garaža; velik lot. Samo \$3,150.

Bungalow v Euclidu. Lepa lota; "driveway" iz opeke. Samo \$460 takoj, drugo na lahke mesečne obroke.

Beachland Realty & Inv. Co.

767 East 185th St.
IVanhoa 2950

NAPRODAJ

Med Greenwood Ave. in Waterloo Rd. — Hiša za dve družini; 5 sob zgoraj in 5 sob spodaj; zidana iz opeke. Samo \$6,000.

V bližini E. 185 St. — Hiša za 2 družini; vse v dobrem stanju. Samo \$4,800.

E. 149 St. in Lake Shore Blvd. — Hiša za 2 družini, vse v najboljšem stanju. 5 zgoraj in 5 sob spodaj. \$7,500.

Imamo še veliko drugih posebnosti. Za pojasnila se oglasite pri

Prijatelj's Lekarna

St. Clair Ave. vogal E. 68 St.

Prescription specialists
Zastojni pripeljemo na dom
ENDicott 4212

**Venetian Blinds
Window Shades
Drapery Fixtures**

Čistino in popravilno
J-L VENETIAN BLIND SALES & SERVICE

1058 Addison Rd. EN. 0448
Brezplačni proračun.

DEKORIRAMO
vaše sobe po najnižjih cenah. Scenerija, napisi itd

A. PLUTH
21191 Recher Ave.
IVanhoa 2261 M.

BOGATO, MEHKO ŽGANJE FINEGA OKUSA...

po zmerni ceni

V "highballs and cocktails," "neat"—kakor koli ga servirajte, vam bo boljše ugajal Barclay Red Label. Narejeno po strokovnjakih iz najbolj izbranega zlatega zrnja, ima to popularno žganje polen, bogat in prijeten okus, radi katerega je tako zelo priljubljeno v državi Ohio. Če po prvem požirku se hote prepričati, da ga ni boljšega za to ceno.

JAS. BARCLAY & CO., LTD.
Detroit, Peoria, Glasgow, Scotland

92¢ FULL PINT
CODE NO 3094C
1.76 Full Quart, Code No. 3094A

Barclay's RED LABEL BLENDED WHISKEY

Domači mali oglasnik

Kdor ima

privatne sobe ali stanovanje za oddati v najem, naj jih zapiše pri MIHALEJEVIČ BROS. CO., 6424 ST. CLAIR AVE., ki vam jih bo takoj zarental.

A Malnar

1001 E. 74 St.
Cement Works
ENDicott 4371

Kakor vsem znano, smo odprli trgovino z moško opravo. Izdelujemo obleke po meri. Klobuki, kravate in spodnje perlo.

ED KOVAČ

960 E. 185 St.

Zavarovalnino

proti ogrju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 Schade Ave.
Pokličite:
ENDicott 0718

Izkušena

strežnica dobi delo. — Zglasite se je na 3966 St. Clair Ave.

Prav malo rabljene električne ledenice se dobijo po \$19.00

Zakaj bi kupovali led, ko imate tu priliko kupiti električno ledenico.

819 E. 185 St.
6104 St. Clair Ave.

JOHN MOČNIK

772 East 185th St.

POPOLNA ZALOGA
trebušnih pasov, elastičnih nogavic in pasov za kilo. Izvršujemo zdravniške recepte točno in zanesljivo. Doostavimo na dom kamorkoli.

MANDEL DRUG
15702 Waterloo Rd. Slovenska lekarna

Youngstown kuhinjske omare (Kitchen Cabinets) so fino izdelane; barva prepečena ter ostane vedno lepo, čisto bela. Ti fini kabineti bodo v kras vaši kuhinji ter so samo \$39.50

OGLEJTE SI JIH PRI NAS

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE CO.

6104 ST. CLAIR AVE. 819 E. 185 ST.

AVTOMOBILSKA POSTREŽBA

RE-NU AUTO BODY CO.
878 East 152nd St.
E. 61st St. Garage
Frank Rich, lastnik.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje. — Welding!

J. POZNIK — M. ZELODEC
GLenville 3830

GOSTILNA

Frank Mihčič Cafe
7114 St. Clair Ave.
Vsak petek serviramo ribjo pečenko
ENDicott 9359

Molly's Tavern
7508 St. Clair Ave.
Pri nas vam postrežemo z dobrim pivom, vinom in žganjem in dobrih pripravkih. Se pripravljamo za obisk. — M. Pucič, lastnik.

ELYRIA AUTO REPAIR AND WELDING

Towing, Parts, Batteries, Painting
Body Fenders

6815—31 SUPERIOR AVE.
ENDicott 9361

Moderna slovenska popravilnica
PRODAJAMO TUDI NOVE WILLYS AVTOMOBILE IN TRUKE

CVETLIČARNE

Slovenska cvetličarna

F. Jelencic & Son

15302 Waterloo Rd.
KENmore 0195

GASOLIN

MIKE POKLAR

E. 43 St. in St. Clair Ave.
ENDicott 9181

Gulf Refining Gas Station
Izvršujemo tudi provrstna popravila na avtomobilih.

STOPAR'S HI-SPEED SERVICE

905 East 185th St.

Mi imamo avto-rack; najnovejšo napravo za mazanje avtomobilov. Delo garantirano. Se pripravljamo.

FRANK KURE
1118 EAST 74th ST.
ENDicott 0439

Vsa kleparška dela; dela na strehah in na tureh. Se pripravljamo hitrim gospodarem — delo je janceno in cene so zmerno.

Ako se najame bus, je veliko več zabave za vsakogar — ali ne?

Seveda! To je najboljši način za vožnjo na poletne izlete — in da se gre potom Cleveland Railway Chartered Busa

CALL MAIN 9500 for "Chartered Service"

HAIR-BREADTH HARRY

LEAD ME TO BELINDA, YOU JAUNDICED HUGGY!

VEREE WELL!! LOOK!!

YOU STONEY HEARTED CIRCE!

AN SEENCE YOU SPURN DEE LOVE I OFFER, FOOL—YOU SHALL SHARE HER FATE!!

RAZNO

STOPAR'S HI-SPEED SERVICE

905 East 185th St.

Mi imamo avto-rack; najnovejšo napravo za mazanje avtomobilov. Delo garantirano. Se pripravljamo.

FRANCE BEVK

KRIVDA

LJUDSKA POVEST

21

Vzeli so mu okove. Tédaj se je čutil svobodnejšega. Prestopil se je, zdelo se mu je, da nima kam deti rok. Majhen gospod v temni uniformi, z brki, ki so mu viseli čez usta, se je z vsem telesom naslanjaj na velikansko knjigo, Jožeta izpraševal in zapisoval. Vse to je doživljal kot v omotici.

"Številka deset," je uradnik pomignil pazniku, ki je stal za vrati.

Ta ga je potisnil na hodnik, nato v veliko sobo in priprl vrata.

"Vse, kar imate v žepih, položite na mizo!" mu je ukazal. Besede so bile izgovorjene v italijanščini. Jože jih je razumel šele, ko mu je paznik začel obračati žepa. Kar je našel, je pokladal na mizo. Denarnica, nožič, pol cigarete, vžigalica, gumb, košček vrvice, robež . . . Vse to se je fantu zdelo smešno, celo nekam žaljivo. Gledal je s pridržanim, malce zaničljivim nasmehom na licih.

"Slecite se!"

Paznik mu je moral ponoviti drugič, da ga je razumel. Sram mu je pognal val rdečice v obraz. Stal je v srajci pred paznikom in gledal, kako otipava njegov jopič na robež in na vseh skritih mestih, da bi česa ne vtihotalpil med rjave stene ječe. Srajco mu je paznik z enim sunkom potegnil s telesa. Stal je gol pred tem tujim človekom, kot ni stal še nikoli pred nikomer. Živo je občutil, da je oropan vsake svobode, da je do konca pogazeno njegovo človeško dostojanstvo. Ni imel pravice, da bi se pritožil, še zagodrnjati je bilo prepovedano. Ko je stopil med tiste zidove, je prenehal biti človek. Vrgli so ga v nov svet, v krog ljudi, ki je docela ločen od ostalega sveta in ima svojevrstno življenje, mišljenje in čuvstvovanje. Za trenotek je pozabil na vse, kar se je bilo zgodilo. Mislim in čuvstvoval je le po svojem položaju. Ko mu je paznik preiskal celo skrita mesta golega telesa, mu je vrela kri; obšlo ga je tako sramovanje, srd in žalost, da so mu stopile solze v oči.

Molče je stiskal zobe. Oblekel se je naglo in se ni povprašal, zakaj mu niso vrnili vseh predmetov. Potisnili so ga na dolg hodnik. Zamrežena okna na levi, a na desnici vrsta težkih okovanih vrat.

Številka deset. Zapaha sta začela, ključ je zaškrtal. Pred njim se je prikazala celica z dvema oknom. Pod obokanim stropom je gorela luč.

Na pragu se je spotaknil, da je skoraj padel; blazina, ki jo je prinesel, mu je zletela po tleh. Pogledal je v štiri obraze, ki so

ga radovedno motrili. V svojem začudenju je moral biti zelo smešen, da je izvabil tovarišem enodušen krohot. Zasmajal se je tudi on, četudi mu je bilo bridko pri srcu.

Oziral se je po stenah, ni vedel, kaj naj stori.

"Ti si pa novinec?" ga je vprašal fant z mozoljčastim obrazom, ki je polegaj v kotu.

"Sem," je odgovoril. "Prvič sem tu."

Položili so mu blazino na železni postelnjak in ga poučili, kam s skodelo, vrčem in leseno žlico. Posedli so po posteljah. Jože je bil brez besede.

"Vi ste že bili tu?" je vprašal, da nekaj reče.

"Bah!" se je zarežal mozoljčasti obraz v kotu. "Mi smo že stari grešniki."

"Če si ti star grešnik," je strupeno zarežal fant z rdečim obrazom, ki je nosil športno obleko in gamaše, "ni treba reči, da so tudi drugi."

"O, o, o!" se je dvignil lenuh v kotu. "Ali mar ne sediš že v drugo?"

"Prvič zaradi nedovoljenega prekoračenja meje . . . Kaj pa je to!"

"No, da. Saj ti nisem rekel, da si ubil očeta. Prvič radi prekoračenja meje, drugič radi tihotapstva. Ali ni to dvakrat?"

"Ti si tretjič zaradi tatvine."

"Pa sem," je dejal mozoljčasti fant in ni nič zameril.

Jože je gledal in poslušal, raslo mu je začudenje, o katerem ni vedel, kam bi z njim. Bilo mu je neprijetno, ker ga niti za trenotek niso izpustile njihove oči. Vrtale so vanj, kot bi mu hoteli brati z obraza, kdo je in zakaj je zašel v njihovo družbo. Za novince ga je izdajalo tudi, da ni narejeno vzdihoval, ne zabavljaj na orožnike in v dvojezični kletvici dajal duška svojim občutkom. Jožetu je bilo v uteho, da sta tat in tihotapec govorila slovenski. Tudi dolgin drobnega obraza, ki je nosil na svojih krakih svetlomoder hlače, je razumel govorico. Čemu bi se bil sicer med preženkom venomer nasmihal? Le raztrganec, ki je ležal vznak na blazini, moled čevlje brez podpadkov v zrak in pljuval skozi zobe, se je delal tako brezbrzižnega, kakor da je gluha in nem.

Tat se je z globokim vzdihom zvalil s postelje in z zibajočimi se koraki stopil v kot, iz katerega je smrdelo po stranišču. — Nato je hodil vzdolž sobe gori in dol. Mislim je na bogve kaj, ker se je brez prestanka nasmihal v debela lica.

Zunaj je ležala globoka tema, ki jo je le na dvorišču razsvetljevala medla svetilka. Svetla okna jetnišnice so se obra-

žala na velikem rjavem zidu, ki se je dvigal na nasprotni strani. Izza njega pa je raslo veliko črno drevo, zdelo se je, da se vrh prepleta nekam med zvezde. S ceste je odmeval ropot vozov, kljci, drdranje avtomobilov. Iz daljave se je oglasila godba.

Jetniki so prisluhli.

"La banda del circo," se je oglasil raztrganec z blazine.

"Odkod so te pripeljali?" se je tat ustavil pred Jožetom.

Povedal je po resnici, ne da bi trenil z očmi.

"Kdaj so te ulovili?"

"Ulovili?" je ponovil Jože, ki je čutil, da ga nekaj veže s temi ljudmi, tako različnimi po obleki in krivdi. "Niso me ulovili. Sam sem se javil orožnikom."

Na te besede se je dvignil tudi raztrganec na svoji postelji. Nekaj časa so mu molči zijali v obraz. Čakali so, da jim pove kaj več. Molčal je.

"Čemu si se javil?" je vprašal tihotapec.

Jožetu je bilo, kakor da ga je koščena pest zgrabila za grlo. Nikoli si ni mislil, da bo moral kdaj priznati tako dejanje. Lagati ni mogel.

"Našega hlapca sem ubil."

Tovariši so se zavzeli. Tako ravnodušna priznanja niso bili vajeni. Kdor je stopil skozi tista vrata, je zatrjeval svojo nedolžnost vsaj do obsodbe. Le nekateri so sojetnikom lagali še hujske stvari, kot so jih storili Jožetov obraz ni izdajal laži. Njegova odkritost je bila navadna, v neko meri celo smešna.

Tat se je zasmajal in stopil po celici.

"Zakaj bi bilo to vredno smeha?" se je zarežal tihotapec, ki ga je Jožetova usoda očividno najbolj prevzela.

"Ali se smejem tebi?" ga je premeril mozoljčasti obraz.

"Meni ne, toda . . ."

"Če se ne smejem tebi, molči!" ga je usekal tat in se znova okrenil k Jožetu. "Zakaj si ga?"

Ali je Jože mar vedel, zakaj? Še po poti je vedel, vsaj rahlo, zdaj bi ne bil mogel obrazložiti. Zdelo se mu je, da mu je nenaodoma izpuhtelo, se utopilo v ravnodušnosti, izginilo kot brezpomembne sanje, ki so se mu na mah pogreznile nekam v podzavest. In vendar bi bilo smešno, če bi rekel, da ne ve, zakaj ga je ubil.

"Sprla sva se bila," je odgovoril.

Niso ga več izpraševali, bilo

jim je povsem umljivo. Saj je bil v ječi človek, ki se je bil spril z zaročenko, katere se je bil že naveličal. Ubil jo je, jo slekil do golega in nesel obleko novi ljubici, s katero je prespal do jutra.

Nastal je molk. Tat se ni mogel otresti nasmeha, ki mu je gorel v debelih licih. Raztrganec se je dvignil s postelje in vprašal po Jožetovi krivdi. Obrazložili so mu v furianščini. Strganavš je odprl usta; ko jih je znova zaprl, je bil ravnodušen ko prej.

Dolgin je meril celico in pletel neko misel.

"Leta bo dobil," je rekel hrvatski bolj sebi in tovarišem kot Jožetu.

"Štiri leta mu ne utečejo," je tat iztegnil roko z razkrcenimi prsti in jo je sukal ko krmilo.

"Štiri leta . . . šest let . . . morda še kaj več . . ."

Jože je razumel, da govorijo o njem. Mraz ga je spreletel po hrbtu.

"Ti pa veš!" je ugovarjal tihotapec. "Ali je to mar umor? To je navaden uboj."

"No, da, uboj," se je zrepencil mozoljčasti fant. "Ali mar dajejo za uboj zlato uro? Za umor bi dobil dvajset let."

"Še oprostite ga lahko, ker pride pred poroto."

"Oprostite? Kajpada Ali misliš, da sem prvič tu? Več takih primerov poznam kot se tebi sajna. Ali so njega oprostili?" se je obregnil od dolgina, ki je zamisljeu znova meril celico.

"Njegova zadeva je drugačna."

"Kako drugačna? Sprli so se, stegli in . . . Se manj je, saj on ni umrl, četudi je bil že na koncu."

Jožetu je težko del ta preženek. Zdelo se mu je, da vadjajo za njegovo kožo. Štiri leta . . . šest let . . . dvajset let . . . In vendar mu je bilo še nepojmljivo, kaj pomeni tako doba. V prvem trenutku ga je novo okolje zanimalo, da je v presledkih nekaterih minut celo pozabljal nase. Zdelo se mu je, da že neznanško dolgo sedi na blazini in posluša. In vendar je preteklo komaj pol ure, šele pol ure . . . Na to ga je bil opomnil dolgin, ki je bil posluhnil v bitje ure z bližnjega zvonika.

"Pol ure si že odslužil," mu je rekel z grenkim nasmehom.

"Ta večer ti bodo šteli za cel dan," je pripomnil tihotapec.

"Res?" se je Jože zavzel, kakor da je s tem neznančno mnogo

dil cigarete in strmel nekam preko jesenskih livad in polj. Videl se je v krčmi, kako sedi sključen na klopi in ne ve, kaj se godi okoli njega. Prosi jih, naj ga odvedejo k orožnikom, a oni ga gledajo ko čudo in se ga ne dotaknejo. Videl je strica, kako pijan stiska pesti in bije z nogami: "Kdo ti je rekel, da ga zabodi? Bedaj, ki si; bedak!" In nato: "Skrij se! Pobegni!" Videl je Julko, ki hiti za njim in ga stiska za roko: "Če me ti ne boš pozabil, jaz te ne bom . . ." Bilo je prvič, da je videl svoje dekle vso v solzah . . .

Preradave so se mu vrstile

brez reda, a žive ko bolečina. V mislih so ga premagale solze . . . Raztrganec je končal zgodbo, jetniki so se glasno zarežali.

Okenca na vratih se je odprlo, prikazal se je paznikov obraz. "Silenzio!"

Nastal je molk. Raztrganec je začel globoko dihati. Iz skrati nega kota je prihajalo zateglo smrčanje. Le tihotapec je obrusil obraz v okna, kakor da venomer muči hrepenenje.

(Dalje prihodnjé)

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOST"

Mandel's Shoe Store

je pripravljen, da vam postreže s kompletno zalogo BELIH in ŠPORTNIH čevljev za vso družino, ravno ob času za SPOMINSKI DAN

Ne odlašajte! Cene čevljev se dvigajo! Toda naše cene so še vedno iste!

Mi prodajamo sledeče vrste čevlje:

- AIR-STEP za ženske
- BROWN-BILT in CROSBY SQ. za moške
- BUSTER BROWN in RED GOOSE za otroke

Pri Mandeljnu ste lahko zagotovljeni, da vam bomo prav umerili čevlje

Mandel's Shoe Store

6107 St. Clair Ave.
prej SUHADOLNIKOVA trgovina

Tops In Preference!

More people prefer a General Electric than any other make of refrigerator, according to recent surveys. Just look at the General Electric mechanism and you'll see why!

OBLAK FURNITURE CO.
6612 St. Clair Ave. HEnderson 2978

NAZNANILO
Vsem cenjenim prijateljem in znanecem naznanjamo, da smo otvorili

GOSTILNO na 4018 St. Clair Ave.

pod imenom **FRIENDLY INN**

Se priporočamo za naklonjenost. Postregli bomo z dobrim pivom, vinom in prigrizkom. Se priporočamo za obilen obisk.

A. SLAVONIJA

SEZNANITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

'Enakopravnosti'

Joseph Globokar
986 East 74th St. HEnderson 6607

Fleming Furniture invites you!

TO CUT CAKE WITH Sealy IMAGINE \$1.00 SAVES \$23.50

THE MATTRESS
Choice of either the nationally famous SEALY LATIC KOIL inner spring or the original SEALY TUFFLESS 100% long staple cotton mattress. Regular price mattress \$39.50.

THE FOUNDATION
Not merely an old fashioned one spring—the SEALY TUFFLESS FOUNDATION is a new idea and correctly made to provide proper support for the body. Regular price foundation \$12.50.

Now—Sealy Offers a Birthday Gift That You May Sleep

Here's How You Save ON THIS COMBINATION OFFER

REGULAR PRICE MATTRESS	\$39.50
REGULAR PRICE FOUNDATION	\$12.50
TOTAL ACTUAL VALUE	\$52.00
Birthday Bonus Price	\$40.00

FLEMING FURNITURE
ST. CLAIR AVE. cor. E. 75th ST.
HEnderson 8899